

Foto: Klas Rosenkvist.

1. Ponta Delgada
2. Serra da Tronqueira
3. Lagoa das Furnas
4. Lagoa Azul/Verde
5. Lagoa de Fogo
6. Bãttur São Miguel
7. Mosteiros
8. Graciosa
9. Bãttur Graciosa
10. Cabrita
11. Lagoa do Negro
12. Angra do Heroísmo
13. Paul da Praia
14. Cabo da Praia

Resedagbok

Lördag 3 september

På grund av flygförseningar missade vi som kom från Köpenhamn sista flyget till Azorerna så vi fick övernatta på ett hotell nära flygplatsen i Lissabon. Per från Norge kom däremot fram och fick en stilla afton för sig själv i Ponta Delgada.

Röd gul höfjäril. Foto: Per W Bøe.

Söndag 4 september

Vi som var försenade landade vid tiotiden på flygplatsen nära Ponta Delgada. Nu gällde det att ta igen förlorad tid så vi checkade in på hotellet, träffade Per och fick våra lunchpaket. Reseledaren hämtade ut vår hyrbil och sedan var det dags att åka till bergen i östra änden av Sao Miguel. Färden dit gick på fina vägar och vi såg många ormvråkar av rasen *rothschildi* längs vägen. Vägen kantades av den gulblommande växten kanonviska. Den kommer ursprungligen från Himalaya och är en släkting till ingefära. Den har planterats för att binda jorden men har blivit en besvärlig invasiv art. Vid byn Nordeste svängde vi av mot Serra da Tronqueira. Längs den slingriga vägen upp stannade vi för att kika på världens bleka bofinkar. Det var även gott om kanarie-siska och koltrast. Vi kom in i skogar med japansk cypress men där fanns även inhemska träd som lagerträd och azorisk en. Vi stannade till för en misstänkt azorisk domherre – dagens målart. Tyvärr kunde vi inte återfinna den. Däremot flög azorisk fladdermus över oss. Lite oväntat med en endemisk fladdermus så här långt ut i Atlanten.

Murödla. Foto: Per W Bøe.

Till slut nådde vi högst upp på vägen där det finns en utsiktspunkt. Här såg vi flera kungsfåglar av rasen *azoricus*. Vi träffade ett tyskt par som fotograferat domherren på Pico Bartolomeu. Taggade åkte vi i serpentiner nedåt och stannade på flera ställen som såg bra ut för domherren. Vid ett av dem hördes en domherre och några i gruppen skymtade den. Eftersom inte alla inte sett eller hört den högt önskade arten gjorde vi ett sista försök för dagen uppe på Pico Bartolomeu. Klas såg en domherre flyga hastigt förbi. Vi andra fick nöja oss åt solen och alla fjärilar som långsvansad blåvinge, rödgul höfjäril och den azoriska gräsfjärilen (Azores Grayling). Sedan var det dags att fara tillbaka till hotellet för en god middag, artgenomgång och välbehövlig sömn.

Måndag 5 september

Revanschens dag! Vi började dagen med en riktad attack på azorisk domherre och åkte direkt upp till Pico Bartolomeu. Vi hade en misstänkt domherre från bussen nära toppen. På grund av lite begränsad tid la vi upp taktiken så att gruppen gick längs vägen utför medan reseledaren kom efter med bussen. Rätt så snart hördes en domherre och strax efter fick vi se den sitta och äta bär från en konvaljbuske. Jubel! Äntligen fick alla se den endemiska och bleka domherren.

Tillbaka till hotellet för en kort vila innan nästa äventyr, en båtutur från hamnen i Ponta Delgada. Det var bara vi på en gummibåt (ribboat) med bekväma säten som kördes av den skickliga Ruben. Vi hade en mycket entusiastisk och härlig kvinnlig marinbiolog vid namn Margarita som guide. Fördel med en gummibåt är att den går fort och är mycket flexibel.

Redo för en tur med Margarita och Ruben. Foto: Klas Rosenkvist.

Ruben satte full fart över vattnet mot en plats där tusentals delfiner samlats för att jaga fiskstim. Vi såg ett hundratal av dessa små delfiner som visade sig vara tygeldelfin eller atlantisk fläckdelfin som den också kallas. De kommer från Sydatlanten och tillbringar sommaren runt Azorerna. Fiskjakten lockade dit flera hundra gulnäbbade lror och bland dem en del större lror. Margarita undrade om vi var sugna på att "see a really big animal" och det var vi så klart. Ruben satte

Gulnäbbad lira. Foto: Per W Bøe.

full fart rätt ut på havet. Reseledaren upptäckte en makaronesisk lira lyfta från vattnet och halva gruppen lyckades få se den. Längre ut la vi oss tillsammans med tre andra ribbåtar och väntade. Guiderna spanade efter spruten från valar och vi började förstå att det var kaskelott som man letade efter. Minst en rosentärna flög förbi. Plötsligt kom larmet att man sett blåsten från den stora valen och Ruben satte full fart åt det hållet. Och där låg en ung kaskelotthane, cirka 12 meter lång, uppe

på ytan och blåste ut sina sneda valsprut. Vi låg helt stilla och då började valen simma sakta mot oss. När den var i höjd med båten såg vi huvudet och ryggfena jättebra. Och plötsligt dök den rakt ned och visade upp sin stora bakfena. Mäktigt.

Stjärtfenan på ung kaskelotthane. Foto: HG Karlsson.

På vägen tillbaka upptäckte Klas en spetsstjärtad petrell vilket gjorde Margarita mycket sprallig och upprymd. Hon hade länge undrat vad denna mörka lilla havsfågel var för något och fick nu svaret.

Även den tre-rätters middagen senare på dagen var en succé med mustig sötpotatissoppa som förrätt, smakrik entrecote med grönsaker och tiramisu som efterrätt. Vid artgenomgången kunde vi sammanfatta dagen med orden "attack, revansch och Margarita".

Vi fotograferar tygeldelfin och större lira. Foto: HG Karlsson.

Tisdag 6 september

Avfärd sex för att vi skulle flyga till ön Graciosa längre västerut. Flygningen tog en timme. Vi togs emot av våra värdar Albano och Fatima som körde oss till vårt fina hotell. Eftersom vindprognosen för onsdag och torsdag såg sämre ut hade de ordnat en båttur på eftermiddagen. Innan dess hann vi ta en promenad runt hotellet. Det var gott om roskarlar som bland annat gick på hotellets gräsmatta. Två vaktlar hördes – de är tämligen vanliga på Azorerna. Steglits och småspov blev också nya arter för resan.

Albano hade beställt lunch på en liten mysig restaurang inne i Santa Cruz. Vi fick in två fat med grillade hela fiskar från havet utanför. Det var kul att smaka på olika sorter. Dessutom fick vi efterrätt.

Graciosa. Foto: Per W Böö.

Efter lunchen åkte vi några kilometer österut till hamnen i Praia. Där väntade båtföraren Rolando och medan han gjorde iordning båten hittade vi en ensam sandlöpare på en kaj. Havet var rätt så vilt med höga dyningar men vår ribbåt gled fint fram över böljorna. Men vädret tillät oss inte att fara ändå ut till Banco da Fortuna där stormsvalorna är på dagen. När vi kommit en bit ut stötte vi flera grupper med tygeldelfin. Och dit lockades även gulnäbbade liror. Många delfiner var på lekhumör och simmade ikapp med båten. En del hoppade också. Vi for vidare och såg en del större lira. Ännu längre ut stannade vi för att testa lite chumming. Tyvärr lockades inga stormsvalor av blandningen med fiskbitar, bröd och fiskleverolja. Däremot for en makaronesisk lira förbi så nu fick alla se den lilla liran. Eftersom klockan närmade sig fem och stormsvalorna då brukar börja bege sig hem till häckningsön vid Praia lade vi oss 4 km utanför och började chumma igen. Det var med en spänd förväntan

som vi satt i gummibåten och spanade efter små svarta havsfåglar. Men tyvärr dök ingen upp utan vi fick fara tillbaka till Praia. Nästan framme i hamnen fick vi syn på två sottärnor. En gammal fågel och en juvenil. Ett par sottärna häckar numera på Ilha de Praia och vi hade turen att se resultatet av årets häckning! Så vi var trots allt nöjda med dagens tur och for hem till hotellet där en buffé väntade.

Graciosa. Foto: HG Karlsson.

Onsdag 7 september

Eftersom det blåste fortfarande på havet tog Albano och Fatima med oss på en sightseeing runt ön. Vi började med att åka upp till en vulkankrater. Man kunde köra ned i kratern och längst ned låg en stor grottsal med en liten sjö i. För att komma dit ned var man tvungen att gå 181 trappsteg. Vi hade med oss en guide som berättade att detta var en av Europas största grottor av detta slaget. Den var över hundra meter lång och femtio meter hög. Längst in fanns det kokande och bubblande lera som det luktade svavel ifrån. Det var lummigt i kratern och vi såg rödhake, bofink och en ormvärk. Inte så långt från kratern fanns en lavatunnel som vi gick en bit i. Där fanns det iberisk sjögroda i en liten vattensamling.

Grottan på Graciosa. Foto: HG Karlsson.

Lunchen intogs på en liten restaurang i Carapacho. Som förrätt fick vi gratinerade skålsnäckor och som huvudrätt kunde vi välja på "fisk" eller kött. Jag valde tio-armede bläckfiskar och dessa smakade utmärkt.

Efter lunchen for vi vidare längs öns västkust. Vi besökte en gammal fiskehamn och därefter en man som räddat öns endemiska dvärgåsnor. Han var italienare och hade arbetat med filmproduktioner innan han kom till Graciosa och förälskade sig i de små åsnorna. De höll på att försvinna men tack vare honom är det nu mer än hundra dvärgåsnor på ön.

Nästa stopp var en nödhavn där fiskarna hackat ut grottor för att förvara sina båtar i. På rampen låg många uppspolade portugisiska örlogsmän. Flera av dem var fortfarande levande och vi tog det extra försiktigt när vi på avstånd tog bilder på dessa vackra men mycket farliga djur.

Vi avslutade rundturen med att spana efter sottärna från stranden innanför Ilha da Praia. Det dröjde inte länge förrän Klas hittade dem och sedan gjorde de två tärnorna fina flyguppvisningar över ön. Det verkade som den gamle fågeln visade den unga hur det går till när man seglar på uppvindarna. Vi firade showen med glass och kaffe på ett lite kafé intill.

Portugisisk örlogsmän. Foto: HG Karlsson.

Torsdag 8 september

Tyvärr ville stormen Daniel inte flytta på sig så det fortsatte att blåsa friskt över Atlanten. Så det blev ingen båtut till Banco da Fortuna. På förmiddagen visade Rolando några bon till gulnäbbade liror. De hade med hjälp av sina näbbar och fötter grävt ut en liten grotta på en låg klippvägg. Där inne låg en två månaders unge och väntade på att föräldrarna skulle återvända med mat från havet när det blev mörkt.

Vi åt lunch på samma lilla trevliga restaurang i Santa Cruz som första dagen på ön. Idag kom det in ett stort fat med grillat kött och korv. Därefter tog vi en siesta och några passade på att testa poolen på hotellet. Är man på semester så är man! Framåt femtiden blev vi

upphämtade av Fatima som körde oss till Praia och stranden innanför Ilha da Praia. Några fiskebåtar låg ute i havet utanför och vi kunde se hur de krängde i den krabbiga sjön. Vi spanade länge efter sottärnorna men såg bara en massa fisktärnor. Men plötsligt dök de upp ovanför ön och idag var det två vuxna och en ungfågel och det var riktigt fint med ljus. Medan vi tittade på dem såg plötsligt Mats en mörk, långvingad måsfågel svyscha förbi närmre oss. Tyvärr försvann den fort och fick bli obestämd. Närmast liknade den en labb av något slag. Sedan åkte vi hem och hade den sedvanliga artgenomgången före middagen.

Ungfågel gulnäbbad lira. Foto: Klas Rosenkvist.

Fredag 9 september

Idag var det dags att byta ö igen. Flyget till Terceira gick vid niotiden och själva flygningen tog en dryg kvart. I Terceira hämtade vi ut en minibuss och körde till hotellet i Praia da Vitória. Vi lämnade in vårt bagage och for vidare till den berömda vadarlokalen Cabo da Praia. Denna är ett tidigare stenbrott med gyttjestränder och pölar. Här fanns det en mängd vadararter och vi såg direkt sandlöpare, roskarl, kustpipare, brushane, större strandpipare, svartbent strandpipare, myrspov,

Vadarskådning vid Cabo de Praia. Foto: HG Karlsson.

kustsnäppa, kärrsnäppa och spovsnäppa. Och till vår lycka fanns det även några amerikanska gäster som tuvsnäppa, sandsnäppa, flikstrandpipare och fläckdrillsnäppa. Den senare hade fortfarande fläckar på undersidan. En liten överraskning var en smalnäbbad simsnäppa och enligt en engelsman som vi träffade på skulle detta vara det elfte fyndet för Azorerna. Efter att ha studerat vadarna noga åkte vi till ett kafé för att njuta lite av svala drycker, kaffe och sötebröd.

Eftersom det finns en lokal ras av kungsfågel på Terceira åkte vi till vattenmagasinet Cabrito för att försöka hitta den. Redan när vi hoppade ut ur bussen hördes en kungsfågel från ljunbuskarna. Tyvärr skyntade vi bara den som hastigast så vi fortsatte att leta efter någon som ville visa sig bättre. Efter några misslyckade försök lyckades vi till slut se den rätt så gråmurriga kungsfågeln av rasen *inermis*.

Tuvsnäppa. Foto: Per W Böe.

Efter att ha checkat in på hotellet for vi tillbaka till Cabo da Praia. Nu var det högvatten och en del av vadarna såg och sov tätt tillsammans. Vi hittade igen tuvsnäpporna, sandsnäppan och dessutom en ung flikstrandpipare (den tidigare var en adult). Det hade även dykt

Flikstrandpipare. Foto: Per W Böe.

Sandsnäppa och sandlöpare. Foto: Per W Böe.

upp två småsnäppor vilket drygade ut vår vadarlista till 17 arter. Under de två besöken på lokalen hade vi även några smågrupper med helenastrilder.

Vi avslutade skådningen med att åka till några dammar nära vårt hotell där det låg ett tiotal sothönor och en handfull rörhönor. Avslutningsmiddagen avnjöt på den kända restaurangen Beira Mar där vi återigen njöt av havets delikatesser. Tillbaka på hotellet sa vi farväl till vår norske kamrat Per som skulle åka med ett senare flyg dagen efter.

Lördag 10 september

Upp med tuppen för att lämna igen hyrbilen på flygplatsen och checka in. Med lite vemod lämnade vi den fina övärlden mitt i den blåa Atlanten.

HG Karlsson

Artlista i utskriftsvänligt format

Fåglar:

- 1 **Vaktel** *Coturnix coturnix conturbans* Endemisk
2 hörda Graciosa 6.9, 4 hörda Graciosa 7.9, 5 hörda Graciosa 8.9 och 1 hörd Cabo da Praia 9.9.
- 2 **Tamduva** *Columba livia domestica*
Observerad 6 dagar totalt.
- 3 **Ringduva, ssp. azorica** *Columba palumbus azorica* Endemisk
Observerad 6 dagar totalt.
- 4 **Turkduva** *Streptopelia decaocto*
Observerad 6 dagar totalt.
- 5 **Rörhöna, ssp. chloropus** *Gallinula chloropus chloropus*
10 Paul da Praia 9.9.
- 6 **Sothöna, ssp. atra** *Fulica atra atra*
15 Paul da Praia 9.9.
- 7 **Kustpipare** *Pluvialis squatarola squatarola*
1 Graciosa 6.9 och 6 Cabo da Praia 9.9.
- 8 **Större strandpipare, ssp. hiaticula** *Charadrius hiaticula hiaticula*
10 Cabo da Praia 9.9.
- 9 **Flikstrandpipare** *Charadrius semipalmatus*
2 Cabo da Praia 9.9.
- 10 **Svartbent strandpipare, ssp. alexandrinus** *Charadrius alexandrinus alexandrinus*
20 Cabo da Praia 9.9.
- 11 **Småspov** *Numenius phaeopus*
Observerad 4 dagar totalt.
- 12 **Myrspov, ssp. lapponica** *Limosa lapponica lapponica*
2 Cabo da Praia 9.9.
- 13 **Rödspov** *Limosa limosa*
10 Cabo da Praia 9.9.
- 14 **Roskarl, ssp. interpres** *Arenaria interpres interpres*
Observerad 6 dagar totalt.
- 15 **Kustsnäppa** *Calidris canutus*
4 Cabo da Praia 9.9.
- 16 **Brushane** *Calidris pugnax*
3 Cabo da Praia 9.9.
- 17 **Spovsnäppa** *Calidris ferruginea*
4 Cabo da Praia 9.9.

- 18 **Sandlöpare** *Calidris alba alba*
1 Graciosa 6.9 och 115 Cabo da Praia 9.9.
- 19 **Kärrensnäppa** *Calidris alpina*
1 Cabo da Praia 9.9.
- 20 **Småsnäppa** *Calidris minuta*
2 Cabo da Praia 9.9.
- 21 **Tuvsnäppa** *Calidris melanotos*
4 Cabo da Praia 9.9.
- 22 **Sandsnäppa** *Calidris pusilla*
1 Cabo da Praia 9.9.
- 23 **Enkelbeckasin, ssp. gallinago** *Gallinago gallinago gallinago*
4 Cabo da Praia 9.9.
- 24 **Smalnäbbad simsnäppa** *Phalaropus lobatus*
1 Cabo da Praia 9.9.
- 25 **Fläckdrillsnäppa** *Actitis macularius*
1 Cabo da Praia 9.9.
- 26 **Medelhavstrut, ssp. atlantis** *Larus michahellis atlantis*
Observerad 6 dagar totalt.
- 27 **Silltrut, ssp. graellsii** *Larus fuscus graellsii*
2 Graciosa 6.9 och 5 Cabrita 9.9.
- 28 **Kentsk tärna** *Thalasseus sandvicensis*
1 Ponta Delgada 4.9 och 4 Ponta Delgada 5.9.
- 29 **Sottärna** *Onychoprion fuscatus*
2 (1 ad och 1 juv) Graciosa 6.9 och 7.9 samt 3 (2 ad och 1 juv) Graciosa 8.9.
- 30 **Rosentärna, ssp. dougallii** *Sterna dougallii dougallii*
1 Båttur São Miguel 5.9.
- 31 **Fisktärna, ssp. hirundo** *Sterna hirundo hirundo*
Observerad 5 dagar totalt.
- 32 **Gulnäbbad lira** *Calonectris borealis*
500 Båttur São Miguel 5.9, 300 Båttur Graciosa 6.9, 50 Graciosa 7.9, 50 Graciosa 8.9 och 10 Cabo da Praia 9.9.
- 33 **Större lira** *Ardenna gravis*
30 Båttur São Miguel 5.9 och 25 Båttur Graciosa 6.9.
- 34 **Makaronesisk lira** *Puffinus baroli*
1 Båttur São Miguel 5.9 och 1 Båttur Graciosa 6.9.
- 35 **Spetsstjärtad petrell** *Bulweria bulwerii*
1 Båttur São Miguel 5.9.

- 36 **Ormvråk** *Buteo buteo rothschildi* Endemisk
15 längs vägen 4.9, 10 längs vägen 5.9, 1 Graciosa 7.9 och 1 längs vägen 9.9.
- 37 **Svarthätta, ssp. gularis** *Sylvia atricapilla gularis*
2+1 hörd Graciosa 6.9, 1 hörd Graciosa 7.9, 1 hörd Graciosa 8.9 och 1 Cabrita 9.9.
- 38 **Kungsfågel, ssp. azoricus** *Regulus regulus azoricus* Endemisk
10 Serra da Tronqueira 4.9 och 3 Serra da Tronqueira 5.9.
- 39 **Kungsfågel, ssp. inermis** *Regulus regulus inermis* Endemisk
2+2 hörda Cabrita 9.9.
- 40 **Stare, ssp. granti** *Sturnus vulgaris granti* Endemisk
Observerad 6 dagar totalt.
- 41 **Koltrast, ssp. azorensis** *Turdus merula azorensis* Endemisk
Observerad 6 dagar totalt.
- 42 **Rödhake, ssp. rubecula** *Erithacus rubecula rubecula*
4 Serra da Tronqueira 4.9, 2 Serra da Tronqueira 5.9, 1 hörd Ponta Delgada 6.9, 1 Graciosa 7.9 och 2+2 hörda Cabrita 9.9.
- 43 **Gråsparv, ssp. domesticus** *Passer domesticus domesticus*
Observerad 6 dagar totalt.
- 44 **Helenaastrild** *Estrilda astrild*
3 längs vägen 4.9, 10 Cabrita 9.9 och 10 Cabo da Praia 9.9.
- 45 **Forsärla, ssp. patriciae** *Motacilla cinerea patriciae* Endemisk
Observerad 6 dagar totalt.
- 46 **Bofink, ssp. moreletti** *Fringilla coelebs moreletti* Endemisk
Observerad 5 dagar totalt.
- 47 **Azorisk domherre** *Pyrrhula murina* Endemisk
4+2 hörda Serra da Tronqueira 4.9 och 4 Serra da Tronqueira 5.9.
- 48 **Steglits, ssp. parva** *Carduelis carduelis parva*
8 Graciosa 6.9.
- 49 **Kanariesiska** *Serinus canaria*
Observerad 6 dagar totalt.

Valar:

- 1 **Kaskelott** *Physeter macrocephalus*
1 Båttur São Miguel 5.9.
- 2 **Tygeldelfin** *Stenella frontalis*
100 Båttur São Miguel 5.9 och 50 Båttur Graciosa 6.9

Fladdermöss:

- 1 **Azorean Bat** *Nyctalus azoreum* Endemisk
10 Serra da Tronqueira 4.9.

Fjärilar:

Monark *Danaus plexippus*

Azores Grayling *Hipparchia azorina* (Denna gräsfjäril är endemisk för Azorerna.)

Amiral *Vanessa atalanta*

Tistelfjäril *Vanessa cardui*

Långsvansad blåvinge *Lampides boeticus*

Rödgul höfjäril *Colias croceus*

Reptiler:

Murödlan *Lacerta dugesii* (Denna art har troligen spridit sig till Azorerna via båttrafik från Madeira.)

Iberisk sjögroda *Rana perezi* (Introducerad från den Iberiska halvön.)